

ARAŞTIRMA ODAKLI MİSYON FARKLILAŞMASI REHBERİ

Araştırma Üniversiteleri

2026

 www.ktu.edu.tr/ark

Araştırma Koordinatörlüğü

ÖNSÖZ

Bilgi üretiminin, yenilikçi yaklaşımların ve toplumsal katkının her geçen gün daha fazla önem kazandığı günümüz dünyasında, üniversitelerin araştırma kapasitelerini güçlendirmeleri ve bu doğrultuda stratejik bir yönelim ortaya koymaları büyük bir gereklilik haline gelmiştir. Bu kapsamda, yükseköğretim sistemimizde araştırma odaklı gelişimi teşvik eden politikalar doğrultusunda önemli adımlar atılmaktadır.

Yükseköğretim Kurulu tarafından ortaya konulan “Araştırma Odaklı Misyon Farklılaşması” yaklaşımı, üniversitelerimizin güçlü yönlerini ön plana çıkararak odak alanlarda derinleşmesini ve ulusal/uluslararası düzeyde rekabet gücünü artırmalarını hedeflemektedir. Bu yaklaşım, aynı zamanda kaynakların daha etkin kullanılması ve sürdürülebilir araştırma ekosistemlerinin oluşturulması açısından da önemli bir çerçeve sunmaktadır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi olarak, köklü akademik birikimimiz ve nitelikli insan kaynağımız ile araştırma alanında güçlü bir potansiyele sahibiz. Bu potansiyelin daha sistematik ve stratejik bir şekilde değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan bu rehber, üniversitemizin araştırma vizyonunu destekleyen önemli bir yol haritası niteliği taşımaktadır. Rehberde yer alan ilke ve önerilerin, araştırma performansımızın artırılmasına ve bilimsel üretkenliğimizin sürdürülebilir bir şekilde geliştirilmesine katkı sağlayacağına inanıyorum.

Prof. Dr. Hamdullah ÇUVALCI
Rektör

TOPLAM ARAŞTIRMA PERFORMANSI

İzleme sürecinde kullanılan göstergeler, yükseköğretimde araştırma performansını çok boyutlu biçimde yansıtacak şekilde belirlenmektedir.

Bu kapsamda, göstergeler **“Araştırma Kapasitesi”**, **“Araştırma Kalitesi”** ve **“Etkileşim ve İş birliği”** şeklinde üç ana başlıkta sınıflandırılmaktadır.

A. ARAŞTIRMA KAPASİTESİ

Yayın, atıf, proje, patent, faydalı model ve tasarım belge sayıları bu başlık altında değerlendirilmektedir.

%40

B. ARAŞTIRMA KALİTESİ

Uluslararası atıf etkisi, seçkin yayınlarda görünürlük ve bilimsel katkıların niteliğine ilişkin göstergeleri kapsamaktadır.

%40

C. ETKİLEŞİM VE İŞ BİRLİĞİ

Üniversitelerin ulusal ve uluslararası düzeyde diğer kurumlar, sanayi ve araştırma merkezleri ile kurdukları iş birliklerini yansıtmaktadır.

%20

A. Araştırma Kapasitesi

Araştırma kapasitesi göstergeleri, üniversitelerin bilimsel üretkenlik düzeylerini, araştırma fonlarına erişimlerini ve yenilikçi çıktılar üretme yetkinliklerini ölçen temel göstergelerdir. Yayın ve atıf sayıları akademik etkiyi yansıtırken; Ar-Ge projeleri ve sağlanan fonlar, araştırma faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini göstermektedir. Patentler ve tasarım çıktıları ise kurumların yenilikçi potansiyelini ortaya koyarak, ulusal ve uluslararası araştırma ekosistemindeki yerlerini bütüncül bir şekilde değerlendirmeye imkan tanımaktadır. Bu alanda kullanılan göstergeler ve içerikleri aşağıda sıralanmıştır.

1. Bilimsel Yayın Sayısı
2. Atıf Sayısı
3. Ulusal Proje Sayısı
4. Ulusal Projelerin Fon Tutarı
5. Uluslararası Proje Sayısı
6. Uluslararası Proje Fon Tutarı
7. Ulusal ve Uluslararası Patent Başvuru Sayısı
8. Ulusal Patent Belge Sayısı
9. Uluslararası Patent Belge Sayısı
10. Faydalı Model ve Tasarım Belge Sayısı

%40

A. Araştırma Kapasitesi

BİLİMSEL YAYIN SAYISI

İlgili yılda kullanılan uluslararası akademik veri tabanında taranan dergilerdeki makale (article) ve derleme (review) türündeki yayın sayısıdır. Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal"

ATIF SAYISI

Uluslararası akademik veri tabanında taranan dergilerde son 5 yılı kapsayan dönemde yayınlanan tüm makale ve derlemelere yapılan toplam atıf sayısıdır. Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal"

ULUSAL PROJE SAYISI

Ulusal Ar-Ge ve yenilik destek programları tarafından desteklenen, ilgili yılda başlamış, devam eden veya tamamlanmış proje sayısıdır. Ar-Ge ve yenilik alanında fon sağlayan kamu kuruluşları tarafından desteklenen projeler ile kamu destekli sanayi projelerine sağlanan danışmanlık hizmetleri dahildir. Yatırım projeleri ve BAP projeleri bu kapsamda değerlendirilmemektedir. Veriler TÜBİTAK, SSB, TAGEM, TENMAK, TÜSEB ve tüm bakanlıklardan talep edilmektedir.

ULUSAL PROJELERİN FON TUTARI

Ulusal Ar-Ge ve yenilik destek programları tarafından desteklenen projeler kapsamında ilgili yılda kuruma aktarılan toplam bütçe tutarıdır.

ULUSLARARASI PROJE SAYISI

TÜBİTAK ve Ulusal Ajans ilgili yıl çağrıları kapsamında kurum veya kurum mensupları tarafından başvurusu yapıp, desteklenen proje sayısıdır.

A. Araştırma Kapasitesi

ULUSLARARASI PROJELERİN FON TUTARI

TÜBİTAK ve Ulusal Ajans tarafından desteklenen uluslararası projeler için ilgili yılda kuruma aktarılan toplam bütçe tutarıdır.

ULUSAL VE ULUSLARARASI PATENT BAŞVURU SAYISI

Ulusal patent başvuru bilgileri ilgili yılda Türk Patent ve Marka Kurumu'ndan, uluslararası patent başvuru bilgileri ise Türk Patent ve Marka Kurumu ve üniversitelerden temin edilmektedir. Uluslararası patent bilgileri "Espacenet" platformu üzerinden doğrulanmaktadır.

ULUSAL PATENT BELGE SAYISI*

Üniversite veya mensuplarının buluş veya başvuru sahibi olduğu, ilgili yılda Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescillenmiş patent sayısıdır.

ULUSLARARASI PATENT BELGE SAYISI*

Üniversite veya mensuplarının buluş veya başvuru sahibi olduğu, ilgili yılda yurtdışı patent ofisleri tarafından tescillenmiş patent sayısıdır. Veriler üniversiteler ile Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından temin edilmekte ve "Espacenet" platformu üzerinden doğrulanmaktadır.

FAYDALI MODEL VE TASARIM BELGE SAYISI*

Üniversite veya mensuplarının buluş veya başvuru sahibi olduğu, ilgili yılda Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescillenmiş faydalı model ve tasarım belge sayısıdır.

*Değerlendirme yapılırken son iki yılın verileri göz önünde bulundurulmaktadır.

B. Araştırma Kalitesi

Araştırma kalitesi göstergeleri, üniversitelerin hem ulusal hem de uluslararası düzeydeki akademik görünürlüğünü, üretkenliğini ve etkinliğini çok boyutlu bir yaklaşımla değerlendirmeye olanak tanımaktadır. Bu göstergeler bilimsel yayınların etki faktörleri ve atıf performansları, kurumların uluslararası sıralamalardaki yerleri, alınan ödüller ve elde edilen araştırma fonları, açık erişim yayın oranları, akreditasyon düzeyleri ile doktora programlarının kalitesi ve ürettiği çıktılar gibi çeşitli alanları kapsamaktadır. Bu sayede, üniversitelerin rekabet güçleri ve bilimsel katkıları nesnel veriler üzerinden ölçülebilmektedir.

1. %50'lik Dilime Giren Bilimsel Yayın Oranı
2. %10'luk Dilimde Atıf Alan Yayın Oranı
3. Bilim Ödülü Sayısı
4. Yayınların Açık Erişim Yüzdesi
5. Dünya Üniversite Sıralamaları Performansı
6. Akredite Edilmiş Program Sayısı
7. Uluslararası Doktora Öğrenci Oranı
8. Doktora Mezun Sayısı
9. Doktora Öğrenci Sayısı

%40

%50'LİK DİLİMDEKİ BİLİMSEL YAYIN ORANI

Uluslararası akademik veri tabanlarında** %50'lik dilime giren (Q1+Q2) makale ve derleme türündeki yayınların sayısı, aynı yıldaki toplam yayın sayısına oranlanmaktadır. Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal", Gösterge: "Q1", "Q2" ile ilgili göstergeler

%10'LUK DİLİMDE ATIF ALAN YAYIN ORANI

Uluslararası akademik veri tabanlarında** taranan yayınlar arasında, konu alanı, yayın yılı ve doküman türü dikkate alınarak hesaplanan atıf dağılımında, kendi alanında en çok atıf alan %10'luk dilimde yer alan yayınların toplam yayın sayısına oranıdır. Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal", Gösterge: "%Document in Top 10"

BİLİM ÖDÜLÜ SAYISI

YÖK Üstün Başarı, TÜBİTAK ve TÜBA Ödülleri kapsamında ilgili yılda alınan ödül sayısıdır.

YAYINLARIN AÇIK ERIŞİM ORANI

Uluslararası akademik veri tabanlarında** taranan dergilerdeki makale (article) ve derleme (review) türündeki yayınların açık erişim oranıdır. Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal", Gösterge: "%All Open Access Documents"

DÜNYA ÜNİVERSİTE SIRALAMALARI PERFORMANSI

Kurumun ilgili yılda THE, QS ve ARWU dünya üniversite sıralamalarındaki yeridir. Bu sıralamaların her biri için 0-500 bandına 3, 501-1000 bandına 2, 1001-1500 bandına 1 puan verilmektedir.

**2025 yılı performansları da dahil olmak üzere Incites aracılığıyla yapılan analizler, 2026 yılı verilerinin değerlendirileceği 2027 yılından itibaren Scival aracılığıyla yapılacaktır.

AKREDİTE EDİLMİŞ PROGRAM SAYISI

İlgili yılda Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu'na göre akredite edilmiş toplam program ve kurumsal akreditasyon sayısıdır.

ULUSLARARASI DOKTORA ÖĞRENCİ ORANI

Kurumun, ilgili Eğitim-Öğretim yılında öğrenim gören uluslararası doktora öğrenci sayısının toplam doktora öğrenci sayısına oranıdır. Veri YÖKSİS'ten temin edilmektedir.

DOKTORA MEZUN SAYISI

İlgili eğitim öğretim yılında mezun olan doktora öğrenci sayısıdır. Veri YÖKSİS'ten temin edilmektedir.

DOKTORA ÖĞRENCİ SAYISI

İlgili eğitim öğretim yılında mezun olan doktora öğrenci sayısıdır. Veri YÖKSİS'ten temin edilmektedir.

C. Etkileşim ve İş Birliği

Etkileşim ve iş birliği göstergeleri üniversitelerin ulusal ve uluslararası akademik çevrelerle olan bütünleşme düzeylerini, bilgi üretim süreçlerinde çok paydaşlı yaklaşımı benimseyip benimsemediklerini ve üniversite, toplum ve sanayi arasındaki etkileşimlerini değerlendirmeye olanak tanımaktadır. Bu göstergeler kapsamında; üniversiteler, iş dünyası ve uluslararası düzeyde gerçekleştirilen ortak yayınlar, birlikte alınan patent belgeleri, kamu fonlarıyla desteklenen Ar- Ge ve yenilik projelerindeki işbirlikleri ile öğrenci ve öğretim üyelerinin değişim programları gibi unsurlar ele alınmaktadır.

1. Üniversite-Üniversite İş Birlikli Yayın Oranı
2. Üniversite-İş Dünyası İş Birlikli Yayın Oranı
3. Uluslararası İş Birlikli Yayın Oranı
4. Üniversite-İş Dünyası İş Birlikli Ulusal ve Uluslararası Patent Belge Sayısı
5. Üniversite-Üniversite İş Birlikli Ulusal ve Uluslararası Patent Belge Sayısı
6. Üniversite - İş Dünyası İş Birliği ile Yapılan ve Kamu Fonlarınca Desteklenen Projelerin Sayısı
7. Üniversite - İş Dünyası İş Birliği ile Yapılan ve Kamu Fonlarınca Desteklenen Projelerin Fon Tutarı
8. Uluslararası Öğrenci Oranı
9. Uluslararası Öğretim Üyesi Oranı
10. Dolaşımdaki Öğretim Elemanı ve Öğrenci Sayısı
11. TÜBİTAK 2244 Sanayi Doktora Programı Öğrenci Sayısı

%20

ÜNİVERSİTE ÜNİVERSİTE İŞ BİRLİKLİ YAYIN ORANI

Uluslararası akademik veri tabanlarında* taranan dergilerde yayınlanan üniversite-üniversite iş birlikli makale ve derleme türündeki yayınların toplam yayın sayısına oranıdır. Kullanılan filtreler: "Colloboration with Organization" "article", "review", "journal", "Academic" ve "Academic System"

ÜNİVERSİTE İŞ DÜNYASI İŞ BİRLİKLİ YAYIN ORANI

Uluslararası akademik veri tabanlarında** taranan dergilerde yayınlanan üniversite-iş dünyası iş birlikli makale ve derleme türündeki yayınların toplam yayın sayısına oranıdır. Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal", "Gösterge: % Industry Colloborations"

ULUSLARARASI İŞ BİRLİKLİ YAYIN ORANI

Uluslararası akademik veri tabanlarında** taranan dergilerde yayınlanan uluslararası iş birlikli makale ve derleme türündeki yayınların toplam yayın sayısına oranıdır. Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal", Gösterge: "% International Colloborations"

ÜNİVERSİTE İŞ DÜNYASI İŞ BİRLİKLİ ULUSAL VE ULUSLARARAŞI PATENT BELGE SAYISI

Başvuru/buluş sahiplerinden en az biri ilgili üniversite veya mensubu, diğeri özel sektör çalışanı olan ve son iki yılda Türk Patent ve Marka Kurumu veya yurtdışı patent ofislerince tescillenmiş ulusal/uluslararası patentlerin sayısıdır. Veriler üniversitelerden temin edilmektedir. Ulusal patentler Türk Patent ve Marka Kurumu, uluslararası patentler ise "Espacenet" aracılığıyla doğrulanmaktadır.

**2025 yılı performansları da dahil olmak üzere Incites aracılığıyla yapılan analizler, 2026 yılı verilerinin değerlendirileceği 2027 yılından itibaren Scival aracılığıyla yapılacaktır.

ÜNİVERSİTE ÜNİVERSİTE İŞ BİRLİKLİ ULUSAL VE ULUSLARARASI PATENT BELGE SAYISI

Başvuru/buluş sahiplerinden en az biri ilgili üniversite veya mensubu, diğeri farklı üniversitenin çalışanı olan ve son iki yılda Türk Patent ve Marka Kurumu veya yurtdışı patent ofislerince tescillenmiş ulusal/uluslararası patentlerin toplam sayısıdır. Veriler üniversitelerden temin edilmektedir. Ulusal patentler Türk Patent ve Marka Kurumu, uluslararası patentler ise "Espacenet" aracılığıyla doğrulanmaktadır.

ÜNİVERSİTE İŞ DÜNYASI İŞ BİRLİĞİ YAPILAN VE KAMU FONLARINCA DESTEKLENEN PROJELERİN SAYISI

Ulusal Ar-Ge ve yenilik destek programları tarafından desteklenen, ilgili yılda başlayan, devam eden ya da tamamlanan üniversite-iş dünyası iş birlikli proje sayısıdır. Kamu kuruluşları tarafından desteklenen projeler ile kamu destekli iş dünyası projelerine sağlanan danışmanlık hizmetleri bu kapsamda değerlendirilirken yatırım projeleri ve BAP projeleri değerlendirilmemektedir.

ÜNİVERSİTE İŞ DÜNYASI İŞ BİRLİĞİ YAPILAN VE KAMU FONLARINCA DESTEKLENEN PROJELERİN FON TUTARI

Ulusal Ar-Ge ve yenilik destek programları tarafından desteklenen, ilgili yılda başlayan, devam eden ya da tamamlanan üniversite-iş dünyası iş birlikli projelerden alınan fon tutarıdır. Kamu kuruluşları tarafından desteklenen projeler ile kamu destekli iş dünyası projelerine sağlanan danışmanlık hizmetleri bu kapsamda değerlendirilirken yatırım projeleri ve BAP projeleri değerlendirilmemektedir. Veriler TÜBİTAK, SSB, TAGEM, TENMAK, TÜSEB ve tüm Bakanlıklardan talep edilmektedir.

ULUSLARARASI ÖĞRENCİ ORANI

Lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında ilgili eğitim öğretim yılında öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısının toplam öğrenci sayısına oranıdır. Veriler YÖKSİS'ten elde edilmektedir.

ULUSLARARASI ÖĞRETİM ÜYESİ ORANI

İlgili eğitim öğretim yılında yabancı diller yüksek okullarında yapılan görevlendirmeler dışında görevli uluslararası öğretim üyesi (Profesör, Doçent, Dr. Öğr. Üyesi) sayısının toplam öğretim üyesi sayısına oranıdır. Veriler YÖKSİS'ten elde edilmektedir.

DOLAŞIMDAKİ ÖĞRETİM ELEMANI VE ÖĞRENCİ SAYISI

İlgili yılda Ulusal Ajans , TÜBİTAK ve YÖK*** uluslararası dolaşım programlarından yararlanan öğretim elemanı ve öğrenci sayısıdır. Ulusal ajans hareketlilikler kapsamında öğretim elemanlarında 2 gün - 2 ay, arası öğrenci hareketliliklerinde 2 ay - 12 ay hareketlilikleri saklamakta, TÜBİTAK minimum 30 gün barajını uygulamaktadır. YÖK programlarında 3 ay şartı bulunmaktadır. Ek-34 ve Ek-46 kapsamında yapılan görevlendirmeler dolaşıma dahildir.

TÜBİTAK 2244 SANAYİ DOKTORA PROGRAMI ÖĞRENCİ SAYISI

İlgili yılda TÜBİTAK 2244 Sanayi Doktora Programı'ndan yararlanan kayıtlı toplam öğrenci sayısıdır. Veri, TÜBİTAK aracılığı ile temin edilmektedir.

***Akademik Birikim Programı (AKAP), Doktora Sonrası Araştırma Programı (DOSAP), Genç Beyinler Programı (GEP), Uluslararası Bilim İnsanları için YÖK Destek Programı (YÖK International Fellowship), Ek-34 ve Ek-46 görevlendirmeleri dahildir.

“Bu rehber, Yükseköğretim Kurulu tarafından yayımlanan ‘Araştırma Odaklı Misyon Farklılaşması’ rehberi esas alınarak Araştırma Koordinatörlüğü tarafından hazırlanmıştır.”

 www.ktu.edu.tr/ark

 ktuarastirma@ktu.edu.tr

 + 90 (462) 377 32 48

 Bilim Kültür ve Sanat Evi, Üniversite Mahallesi,
Ortahisar/Trabzon, Türkiye